

משרד הכלכלה
מחקר וכלכלה

השוואה בינלאומית של נתוני משרות פנויות מיכאל אורנשטיין

על המחבר

מיכאל אורנשטיין, חוקר במנהל מחקר וכלכלה. מתמחה בתחום שוק העבודה וסקר מעסיקים במגזר העסקי

תמצית ועיקרי הממצאים

בעבודה זאת נערכה השוואה בינלאומית של שיעור המשרות הפנויות בתקופה: 2007 – 2013 שכללה הן שנים טובות לכלכלה העולמית והן שנים שבהן חל משבר כלכלי עולמי חריף.

מהניתוח עולה כי ישראל הייתה אחת המדינות בעלות שיעור המשרות הפנויות הממוצע הגבוה ביותר בתקופה הנסקרת (2.8%). רק בגרמניה היה באותה תקופה שיעור משרות פנויות זהה (2.8%). במרבית המדינות האחרות שנכללו בהשוואה, שיעור המשרות הפנויות היה נמוך משמעותית: בארה"ב הוא עמד על 2.6% בבריטניה -2.1%, באירופה 1.7% ובאוסטרליה 1.4%. שיעור נמוך במיוחד נמצא במספר מדינות באירופה ובהן: צרפת (0.5%), איטליה (0.8%), ספרד (0.9%), פולין (0.9%) ושבדיה (1.3%).

למרות השיעור הממוצע הגבוה של משרות פנויות בישראל, ישראל הייתה אחת המדינות בעלות הפערים הגבוהים ביותר בין השיא בשעור המשרות הפנויות של 3.9% בשנת 2007, והשפל שנרשם בשנת 2009 (1.5%). ממצא זה מעיד על מידת הפגיעות הגבוהה של שוק העבודה הישראלי בעת משבר. לעומת ישראל, הרי שבמדינות אחרות רבות, למרות שפגיעת המשבר הכלכלי בהן הייתה קשה יותר מאשר בישראל, הרי שהפגיעה בביקוש לעובדים הייתה מצומצמת למדי.

הניתוח כלל בחינה של זרמי האיושים, הפליטות ומחזור התעסוקה במשק הישראלי והאמריקאי. נמצא כי גמישות המשק האמריקאי גבוהה יותר מגמישות המשק הישראלי, אולם המשבר הפיננסי הצר את גמישותו של המשק האמריקאי בעוד שהפענו על המשק הישראלי הייתה מוגבלת יחסית.

בנוסף נמצא כי במרבית המדינות קיים מתאם שלילי בו-זמני ובפיגור, בין שעור המשרות הפנויות לשעור האבטלה. כלומר: שינויים היומם במשרות הפנויות מעידים על שינוי בכיוון ההפוך, היום ובעתיד, בשעור האבטלה, ובהשלמה: גידול במשרות הפנויות היום יעיד על קיטון באבטלה היום ובעתיד.

ראינו גם כי קיים מתאם חיובי בין התוצר למשרות הפנויות, אם כי מתאם זה הוא חלש יותר והשינוי בתוצר מקדים את השינוי במשרות הפנויות אך השינויים חלים באותו הכיוון.

למדנו גם כי המתאם בין התוצר למשרות הפנויות ובין האבטלה למשרות הפנויות חזק הרבה יותר בתקופות של גאות מאשר בתקופות של שפל, שכן משרות פנויות מפגרות בתגובה שלהן ביציאה מהמשבר. לעובדים כלומר כשאר חל שיפור במחזור העסקים ייקח זמן עד שנראה את השיפור בביקוש לעובדים לעומת מצב של כניסה למיתון בו ההשפעה על הביקוש לעובדים מיידי יותר.

הקשר בין משרות פנויות ליצוא בולט במיוחד בישראל ובאוסטרליה שהם משקים פתוחים, בהם היצוא מהווה מרכיב משמעותי בתוצר, לעומת ארה"ב שבה היצוא הוא מרכיב נמוך יחסית והתוצר מבוסס יותר על צריכה מקומית.

אחת המסקנות החשובות העולות מעבודה זו הינה ששינוי במשרות הפנויות ברבעון הנוכחי יכול להצביע על שינוי בכיוון הפוך באבטלה תוך שניים עד שלושה רבעונים, מכיוון, שכזכור, שעור המשרות הפנויות עשוי להוות אינדיקטור מקדים לשינויים בשעור האבטלה. כך שאם נחזה ברבעון הנוכחי בעלייה בשעור המשרות הפנויות הרי שניתן לצפות כי בעוד 2-3 רבעונים נחזה בירידה בשעור האבטלה. וכך גם בכיוון ההפוך, ירידה בשעור המשרות הפנויות תאותת על עלייה קרובה בשעור האבטלה.

עמ' 4	פרק 1: מטרות
עמ' 4	פרק 2: רקע
עמ' 4	2.1) התפתחויות בכלכלה העולמית בשנים 2007-2013
עמ' 4	2.2) שיעורי צמיחה 2007 – 2013
עמ' 4	2.3) שיעורי אבטלה 2007 – 2013
עמ' 7	פרק 3: מקורות הנתונים
עמ' 8	פרק 4: מתודולוגיה
עמ' 8	פרק 5: הגדרות
עמ' 9	פרק 6: שעור המשרות הפנויות
עמ' 11	פרק 7: הקשר בין שיעור האבטלה לשעור המשרות הפנויות
עמ' 14	פרק 8: איושים, פליטות ומחזור התעסוקה בין ישראל לארה"ב
עמ' 16	פרק 9: מתאם בין שעור המשרות הפנויות, אבטלה והתוצר
עמ' 20	פרק 10: שעור משרות פנויות במחזור עסקים שלילי וחיובי
עמ' 22	פרק 11: הבדלים ענפיים בין המתאם של משרות פנויות ותוצר

עבודה זאת בוחנת את שוק העבודה הישראלי בפרספקטיבה בינלאומית בהיבטים של גמישות שוק העבודה הישראלי בהשוואה לשוקי עבודה אחרים בעולם. העבודה מתמקדת בבדיקת יכולת ההתאמה של שוק העבודה לשוקים במחזור העסקים והשפעת שינויים במשתנים מקרו כלכליים על שוק העבודה. ההשוואה מנסה לבחון את שעור המשרות הפנויות בישראל בהשוואה למדינות אחרות ואת מידת הגמישות של שוק העבודה בארץ בהשוואה לשוקים אחרים בעולם, שכן משרות פנויות מהוות את אחד האינדיקטורים המרכזיים של הביקוש לעובדים וסמן משמעותי למצבו של שוק העבודה

עבודה זאת בוחנת את שוק העבודה הישראלי בפרספקטיבה בינלאומית בהיבטים של גמישות שוק העבודה הישראלי בהשוואה לשוקי עבודה אחרים בעולם. ההשוואה מתייחסת למדד של שעור המשרות הפנויות בשוק העבודה הישראלי בהשוואה לשעורו בשוקים אחרים בעולם. גמישות שוק העבודה נבחנת במספר מישורים, בהם: השינויים בשיעורי המשרות הפנויות במדינות שונות לאורך זמן. כן נבדקת דרך התגובה של מדינות אלו לשינויים במחזור העסקים, כלומר: מהי הגמישות של שוקי העבודה במדינות שונות באשר להתמודדות עם משבר כלכלי. בנוסף נבדקת מידת הדמיון או השוני בהתנהגות מדינות ובתגובתן למחזורי עסקים. הבחינה תתבצע באמצעות ניתוח מתאמים בין משתנים מקרו-כלכליים כמו: צמיחה, אבטלה ויצוא, לבין המשרות הפנויות.

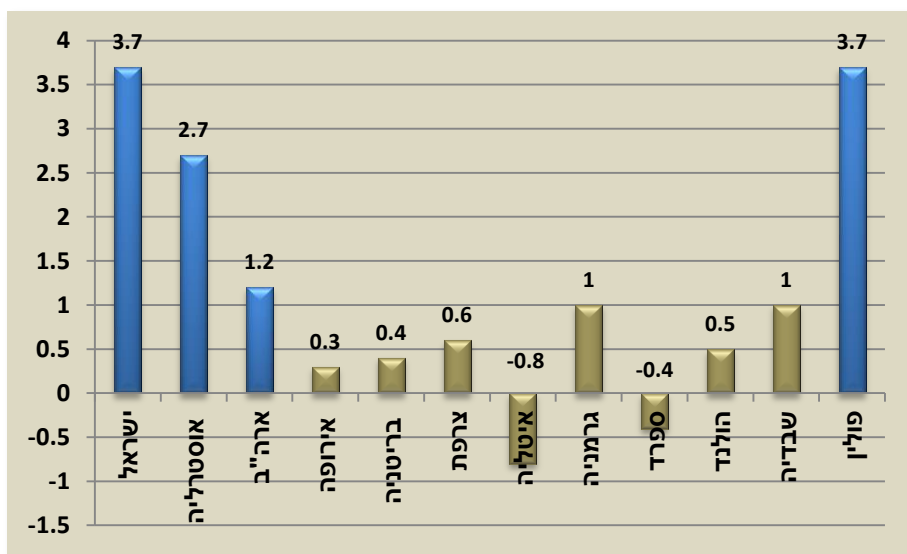
בעבודה נשווה את התנהגות המשרות הפנויות במספר מדינות בשנים 2007 – 2013, תקופה לגביה היו נתונים זמינים.

2.1 התפתחויות בכלכלה העולמית בשנים 2007-2013

השנים אותם אנו בוחנים במסגרת העבודה, 2007 – 2013, היו שנים רבות תהפוכה בכלכלה העולמית. שנת 2007 הייתה שנה שבה עדיין נהנה המשק העולמי מצמיחה רחבה, אולם במהלך 2008 ו-2009 חווה המשק העולמי מיתון חריף מאוד כתוצאה מהמשבר הפיננסי שפרץ בעולם. באותה תקופה התכווצו מרבית הכלכלות בעולם בשיעורים של עד כ-5%. בטבלה המצורפת מופיעים שיעורי הצמיחה של הכלכלות של המדינות הנכללות בסקירה ניתן לראות שבשנים 2008-2010, שיעורי הצמיחה בישראל היו גבוהים באופן משמעותי לעומת שאר המדינות הנסקרות. ההבדל בולט במיוחד בשנת 2009, בשיא המשבר, שאותה סיימה ישראל עם צמיחה חיובית של 0.8% לעומת צמיחה שלילית במרבית מדינות העולם ובמיוחד ב- ארה"ב -2.6- אירופה -4.1-, בריטניה -4.9-, גרמניה -4.7-, איטליה -5.2-. בשלהי 2009 ובמהלך 2010 החל העולם לצאת מהמיתון, אם כי יציאה זו הייתה שברירית שכן בפני הכלכלות בעולם ניצבו עדיין מכשולים רבים. מדינות נוספות בהן המצב היה טוב יחסית לאחרות הן: הולנד ופולין. לעומתן ניתן לראות כי במרבית מדינות אירופה ובארה"ב הייתה השפעתו של המשבר חריפה מאוד על הצמיחה. בשנים 2011 – 2013 חל שיפור מה בחלק מהכלכלות במדינות הנסקרות, כגון: בארה"ב אולם המצב באירופה המשיך להחמיר.

2.2) שיעורי צמיחה 2007 – 2013

תרשים 1: שיעור צמיחה ממוצע 2007-2013

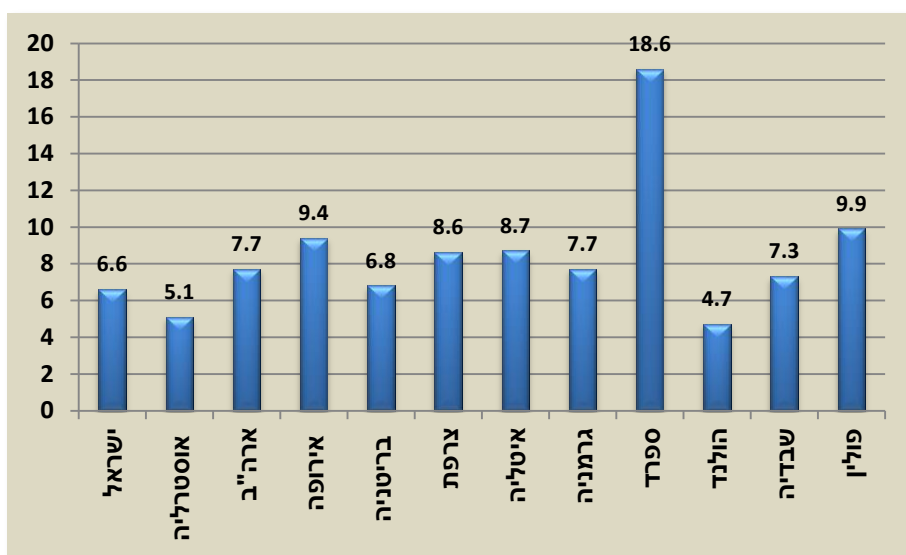
לוח 1: שיעור צמיחה בינלאומיים 2007-2013

מדינה	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	ממוצע 07-13
ישראל	6.1	4.0	0.8	4.8	4.2	3.0	3.2	3.7
אוסטרליה	3.7	2.6	1.3	2.7	3.6	2.6	2.4	2.7
ארה"ב	1.8	0	-2.6	2.8	1.6	2.3	2.2	1.2
אירופה	2.9	0.6	-4.1	1.8	1.5	-0.6	-0.1	0.3
בריטניה	2.6	1.3	-4.9	-0.1	1.6	0.7	1.7	0.4
צרפת	2.4	0.1	-2.5	1.5	2.1	0.3	0.3	0.6
איטליה	1.5	1.3	-5.2	1.3	0.6	-2.3	-2.9	-0.8
גרמניה	3.3	0.7	-4.7	3.5	3.6	0.4	0.1	1.0
ספרד	3.8	-0.1	-3.7	0.9	-0.6	-2.1	-1.2	-0.4
הולנד	4.2	1.9	-3.9	1.7	1.7	-1.6	-0.7	0.5
שבדיה	3.4	-0.6	-5.3	5.5	2.7	-0.3	1.3	1.0
פולין	7.2	5.1	1.7	3.8	4.8	1.8	1.7	3.7

2.3 שיעורי אבטלה 2007 – 2013

כתוצאה מהמיתון העמוק בכלכלה העולמית, שיעור האבטלה בעולם זינק לרמות גבוהות מאוד. גם כאן ניתן לראות כי מצבה של ישראל היה טוב יחסית למרבית המדינות שנסקרו. כך עמד שיעור האבטלה בישראל בשנת 2009 על 7.5 לעומת 9.3 בארה"ב, 9.0 באירופה, 10.8 בגרמניה, 12.1 בפולין ולמעלה מ-20 אחוז בספרד. רק באוסטרליה (5.6) ובהולנד (3.8) נרשם שיעור אבטלה נמוך מזה שבישראל. ניתן לראות גם את עוצמתו החזקה של המיתון ב-2008-9, אשר הקפיץ תוך שנה אחת את שיעור האבטלה בכמה מהכלכלות המובילות בעולם, בהן: ארה"ב, גרמניה ובריטניה שבהן על שיעור האבטלה בשלוש עד ארבע נקודות אחוז - תופעה שכמעט אין לה אח ורע בתחום. גם כאן אנו רואים משנת 2011 את ההבדל בין אירופה לארצות הברית, כאשר בארצות הברית חל שיפור בשיעורי האבטלה בעוד שבחלק ממדינות אירופה הוא המשיך והחמיר.

תרשים 2: שיעור אבטלה ממוצע 2007-2013

לוח 2: שיעורי אבטלה 2007 - 2013

צרפת	בריטניה	אירופה	ארה"ב	אוסטרליה	ישראל	
8.6	6.8	9.4	7.7	5.1	6.6	ממוצע 07-13
7.5	5.3	7.5	4.6	4.4	7.3	2007
7.2	3.6	6.7	5.8	4.2	6.1	2008
9.1	7.6	9.0	9.3	5.6	7.5	2009
9.3	7.8	9.5	9.6	5.2	6.6	2010
8.7	7.9	10.1	8.9	5.1	5.6	2011
9.3	7.9	11.3	8.1	5.2	6.9	2012
9.3	7.7	11.9	7.4	5.7	6.2	2013
פולין	שבדיה	הולנד	ספרד	גרמניה	איטליה	
9.9	7.3	4.7	18.6	7.7	8.7	ממוצע 07-13
9.6	6.2	3.2	8.3	8.7	6.2	2007
6.6	4.4	2.8	11.5	7.3	7.2	2008
11.0	8.3	4.8	18.0	10.1	7.8	2009
12.1	8.4	5.5	20.1	10.8	8.4	2010
9.6	7.8	4.4	21.5	5.9	8.5	2011
10.1	8.0	5.3	24.9	5.5	10.8	2012
10.3	8.0	6.7	26.2	5.3	12.3	2013

פרק 3: מקורות הנתונים

הנתונים לעבודה נאספו ממספר מאגרי נתונים שונים. הנתונים על ישראל נלקחו מתוך סקר מעסיקים במגזר העסקי שנערך מדי רבעון מאז 1997 בקרב מדגם מייצג של 3,000 עסקים בישראל. הסקר נערך ע"י מינהל מחקר וכלכלה במשרד הכלכלה, האוסף מכל עסק, הנכלל במדגם, את הנתונים הבאים: המשרות הפנויות, משך הזמן שבו הן לא היו מאוישות, השכר המוצע בהן, משרות שאוישו, סוג האיוש (קבוע, זמני), השכר ההתחלתי במשרות שאוישו, משך הזמן שלקח לאיש משרה, עובדים שנפלטו מהעבודה, הסיבות לפליטת העובדים, וציפיות המעסיקים לשינויים בכ"א ובפעילות העסקית.

הנתונים על ארה"ב נלקחו מתוך סקר מעסיקים (JOLTS) של משרד העבודה האמריקני. הסקר נערך כל חודש בקרב כ- 16,000 עסקים. הסקר מקיף הן את המגזר העסקי והן את המגזר הציבורי והוא נערך מאז 2001. במסגרת הסקר נאספים נתונים על המשרות הפנויות, איושים, פליטות וסיבת הפליטות – פיטורים או עזיבה ביוזמת העובד.

הנתונים על אוסטרליה מקורם בסקר עסקים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה האוסטרלית. הסקר נערך מאז 1979 ומכיל נתונים על משרות פנויות הן במגזר העסקי והן במגזר הציבורי.

הנתונים על מדינות אירופה נלקחו מתוך הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של האיחוד האירופאי והם קיימים עבור משרות פנויות בלבד. הנתונים האירופאים הם מורכבים, היות וקיים הן נתון אירופאי (מאוחד) והן נתון

עבור כל אחת מהמדינות הנכללות באיחוד האירופאי בנפרד. התקינה האירופאית בתחום המשרות הפנויות אינה אחידה, כך שמדינות שונות אוספות נתונים עפ"י הגדרות שונות. כך צרפת ואיטליה אוספות נתונים רק עבור עסקים שבהם למעלה מ- 10 עובדים, לעומת מדינות אחרות באירופה האוספות נתונים עבור כל העסקים. גם בהגדרת ענפי הכלכלה השונים לא קיימת אחידות בין כל המדינות הנכללות בהשוואה שבהמשך. נתוני צמיחה וחלק מנתוני האבטלה נלקחו מתוך מאגר הנתונים של ה-OECD.

פרק 4: מתודולוגיה

כאמור, העבודה משווה בין המשרות הפנויות של מספר מדינות בשנים 2007 – 2013. כדי להתגבר על הבדלי הגודל במספר המועסקים במדינות הנסקרות, חישבנו עבור כל מדינה את שיעור המשרות הפנויות. שיעור זה חושב ע"י חלוקה של המשרות הפנויות במספר המועסקים ועוד המשרות הפנויות. הנתונים נאספו מכל המדינות על בסיס רבעוני בשנים 2007 – 2013. נעשה ניסיון לכלול בניתוח נתונים רק של המגזר העסקי ללא המגזר הציבורי, בדומה למה שמבוצע בסקר המעסיקים הישראלי. זו נקודה חשובה בהשוואה, שכן הניסיון האמריקני מלמד כי שיעור המשרות הפנויות במגזר הציבורי הוא כשליש מזה של המגזר העסקי כך שהכללת המגזר הציבורי בנתונים יוצרת הטיה כלפי מטה, במיוחד במדינות בהן המגזר הציבורי תופס נתח גדול מהמשק. הנתונים עבור מרבית המדינות נאספים עבור עסקים בכל הגדלים. עבור איטליה וצרפת הנתונים נאספים רק עבור עסקים שבהם 10 עובדים ומעלה. המדינות עבורן מוצגים הנתונים בהשוואה שבהמשך הינן: ישראל, ארה"ב, אוסטרליה, בריטניה, האיחוד האירופאי, גרמניה, צרפת, ספרד, איטליה, פולין, שבדיה והולנד.

פרק 5: הגדרות

המשתנים שהגדרנו לצורך עבודה זו הם המשתנים הבאים:

משרות פנויות - משרה פנויה היא משרה שלא אוישה על-ידי המעסיק ומוכנה לאיוש מיידית על ידי עובד מחוץ לחברה/לעסק של המעסיק. המעסיק אמור לחפש את העובדים בצורה פעילה באמצעות מודעות, חברות כוח-אדם, שירות התעסוקה וכדומה. המשרות יכולות להיות מלאות, חלקיות, זמניות לתקופה קצרה או קבועות. שיעור המשרות הפנויות - שיעור זה חושב ע"י חלוקה של המשרות הפנויות במספר המועסקים ועוד המשרות הפנויות

איושי משרות - עובדים שנקלטו בעבודה במהלך 30 הימים האחרונים. המשרות יכולות להיות מלאות, חלקיות, זמניות לתקופה קצרה או קבועות.

עובדים שנפלטו - עובדים שנפלטו מעבודתם במהלך 30 הימים האחרונים. העזיבה יכולה להיות ביוזמת העובד, ביוזמת המעביד או עקב פרישה לגמלאות.

מאזן תעסוקה - עובדים שאוישו פחות עובדים שנפלטו.

מחזור תעסוקה - עובדים שאוישו ועוד עובדים שנפלטו.

שיעור אבטלה ממוצע - שיעור הבלתי מועסקים מתוך כח העבודה בנקודת זמן.

כאמור, מטרת ההשוואה הינה לנסות ולבחון את שיעור המשרות הפנויות בארץ בהשוואה למדינות אחרות ואת מידת הגמישות של שוק העבודה בארץ בהשוואה לשווקים אחרים בעולם. משרות פנויות מהוות את אחד האינדיקטורים המרכזיים של הביקוש לעובדים וסמן משמעותי למצבו של שוק העבודה. אנו מניחים כי ככל ששיעור המשרות הפנויות גבוה יותר- כך הדבר מעיד על רמת ביקוש גבוהה יותר ועל מצבו הטוב של שוק העבודה. אנו מניחים גם כי רמות גבוהות מאוד של משרות פנויות מעידות על לחצי ביקוש ועל חוסר יכולת של מעסיקים לאייש משרות פנויות.

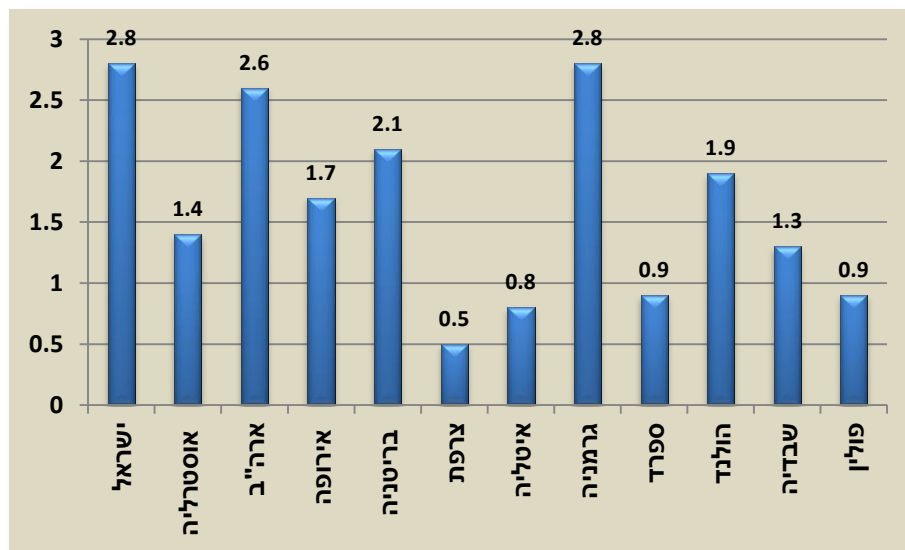
על מנת ליצור בסיס אחיד להשוואה בין הביקוש לעובדים במדינות בגדלים שונים, חישבנו עבור כל מדינה את שיעור המשרות הפנויות. שיעור המשרות הפנויות חושב ע"י חלוקה של המשרות הפנויות במספר המועסקים ועוד המשרות הפנויות.

כזכור, התקופה הנסקרת: בשנים 2007 – 2013, כללה הן שנים טובות בכלכלה העולמית והן שנים עם משבר כלכלי עמוק. בהתאמה, קיימת תנודתיות רבה, במהלך התקופה הנסקרת, בשיעורי המשרות הפנויות במדינות השונות.

מהנתונים ניתן לראות כי שיעור המשרות הפנויות הממוצע בישראל בתקופה האמורה (2.8%), היה מהגבוהים ביותר באותה תקופה בהשוואה למדינות אחרות, שבהן עמד שיעור המשרות הפנויות על 2.6% בארה"ב, 2.1% בבריטניה 1.7% בממוצע באירופה ו- 1.4% באוסטרליה. המדינה היחידה בה שיעור המשרות הפנויות היה זהה לישראל הייתה גרמניה (2.8%). לעומת זאת נרשמו במספר מדינות באירופה שיעורי משרות פנויות נמוכים במיוחד: צרפת (0.5%), איטליה (0.8%), ספרד (0.9%), פולין (0.9%) ושבדיה (1.3%).

כאמור לעיל, בתקופה הנסקרת היה קיים פער עמוק מאוד בין מחזור העסקים הטוב, בשנת 2007, לבין מחזור העסקים הרע, בשנת 2009. מידת פגיעותו ותגובתו של הביקוש לעובדים נבחנת על פי תגובת השווקים למחזור הכלכלי בתקופות השונות, לתקופה הטובה ביותר לעומת התקופה הרעה למחזור העסקים. כך נמצא כי בישראל היה הפער באחוזים כמעט הגבוה ביותר. בשנת 2007 היה שיעור המשרות הפנויות בישראל 3.9% ואילו בשיא המשבר בשנת 2009 הוא עמד על 1.5% בלבד - פער של 61%. לעומת זאת בארה"ב (שם הפגיעה של המשבר הכלכלי הייתה חזקה הרבה יותר), היה שיעור המשרות הפנויות בשנת 2007 3.4% והוא ירד ל- 1.9% בשנת 2009. פער של 46%. כלומר למרות שפגיעת המשבר בארה"ב הייתה חזקה יותר מאשר בישראל, מידת ההשפעה על הביקוש לעובדים הייתה נמוכה מזו שבישראל. המדינות בהן הפערים בין המינימום למקסימום היו הגבוהים ביותר בתקופה האמורה היו: צרפת (-52%), איטליה (-52%), הולנד (-44%) ופולין (-68%). לעומת זאת פערים מתונים נרשמו ב: אוסטרליה (-17%), ספרד (-13%), בריטניה (-31%) וגרמניה (-32%).

תרשים 3: שיעור משרות פנויות ממוצע 2007-2013

לוח 3: שיעור משרות פנויות 2007-2013 – השוואה בינלאומית

צרפת	בריטניה	אירופה	ארה"ב	אוסטרליה	ישראל	
0.5	2.1	1.7	2.6	1.4	2.8	ממוצע 2007-2013
0.6	2.4	2.2	3.4	1.5	3.9	2007
0.6	2.3	1.9	2.7	1.5	2.9	2008
0.3	1.7	1.4	1.9	1.2	1.5	2009
0.4	1.8	1.5	2.2	1.4	2.4	2010
0.7	1.7	1.8	2.4	1.5	3.0	2011
0.6	2.6	1.5	2.7	1.4	2.9	2012
0.5	2.0	1.5	2.8	1.1	2.7	2013
0.3	1.7	1.4	1.9	1.1	1.5	Min
0.7	2.6	2.2	3.4	1.5	3.9	Max
-52%	-31%	-34%	-46%	-17%	-61%	פער בין MIN ל MAX
פולין	שבדיה	הולנד	ספרד	גרמניה	איטליה	
0.9	1.3	1.9	0.9	2.8	0.8	ממוצע 2007-2013
2.0	1.4	3.0	0.8	3.6	1.1	2007
1.5	1.2	2.9	0.7	3.1	0.9	2008
0.6	0.8	1.7	0.7	2.4	0.5	2009
0.6	1.2	1.6	1.3	2.2	0.7	2010
0.7	1.7	1.8	1.1	2.6	0.9	2011
0.4	1.5	1.4	0.8	2.6	0.8	2012
0.4	1.3	1.2	0.6	2.8	0.6	2013
0.4	0.8	1.2	0.6	2.2	0.5	Min
2.0	1.7	3.0	1.3	3.6	1.1	Max
-68%	-39%	-44%	-13%	-32%	-52%	פער בין MIN ל MAX

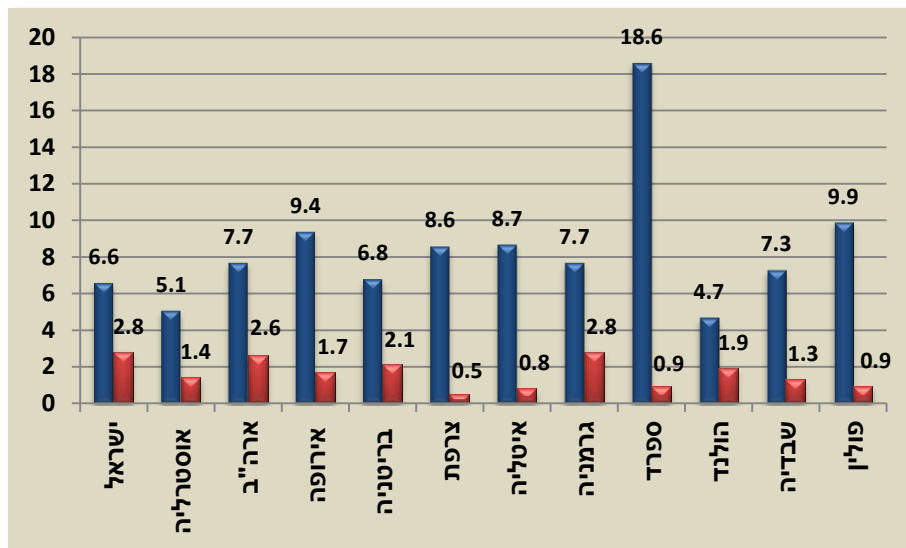
פרק 7: הקשר בין שיעור האבטלה לשיעור המשרות הפנויות

הקשר בין משרות פנויות לאבטלה נחקר רבות בספרות הכלכלית וממודל במסגרת מודלים של חיפוש והתאמה. אחד החוקרים הבולטים בתחום היה כריסטופר פיסארידיס שאף זכה בפרס נובל על עבודתו בתחום. במסגרת זאת נבנתה עקומת בוורידג' (Beveridge) המתארת את הקשר בין שיעור המשרות הפנויות לשיעור האבטלה.

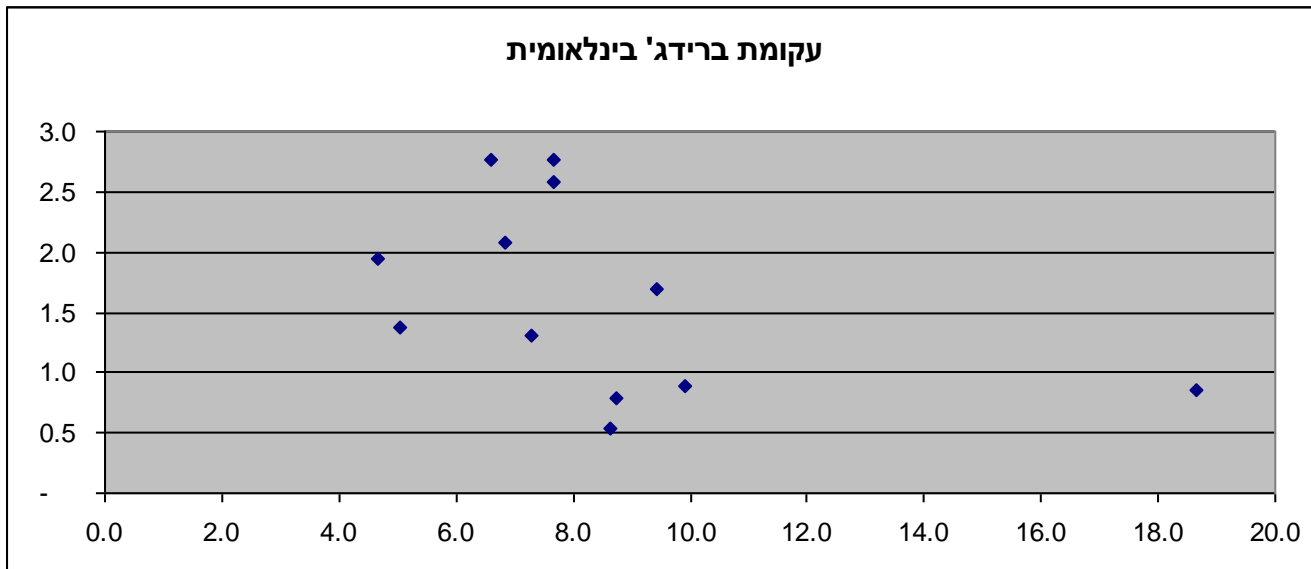
בתקופות שגשוג יש שפע של משרות פנויות ושיעור האבטלה נמוך; בעת מיתון העקומה צונחת בשל הצטמצמות מספר המשרות המוצעות, ושיעור האבטלה עולה. העקומה תהייה יורדת וקמורה לראשית הצירים.

בתרשימים המובאים להלן אנו מתארים את הקשר בין שיעור האבטלה (ציר ה-X) לשיעור המשרות הפנויות (ציר ה-Y). בתחילה אנו מראים את הקשר בין שיעור האבטלה הממוצע לשיעור המשרות הפנויות הממוצע בשנים 2007 – 2013 במספר מדינות. ניתן לראות כיצד מתנהג הקשר הזה בצורה שונה במדינות השונות. בתרשימים לאחר מכן אנו מציגים את הקשר בין משרות פנויות לאבטלה במשק הישראלי ובמשק האמריקאי בכל אחת מהשנים 2007 עד 2013. לבסוף אנו מראים את התנהגות שיעור המשרות הפנויות ברמה רבעונית משנת 2007 עד 2013 במדינות הנסקרות. ניתן לראות את ההבדלים ברמה הבסיסית של שיעור המשרות הפנויות בין המדינות כמו גם את השפעתו הניכרת של המיתון העולמי החרף בשנים 2008-2009 ואת השפעתו הניכרת על שיעור המשרות הפנויות בכל המדינות הנכללות בהשוואה.

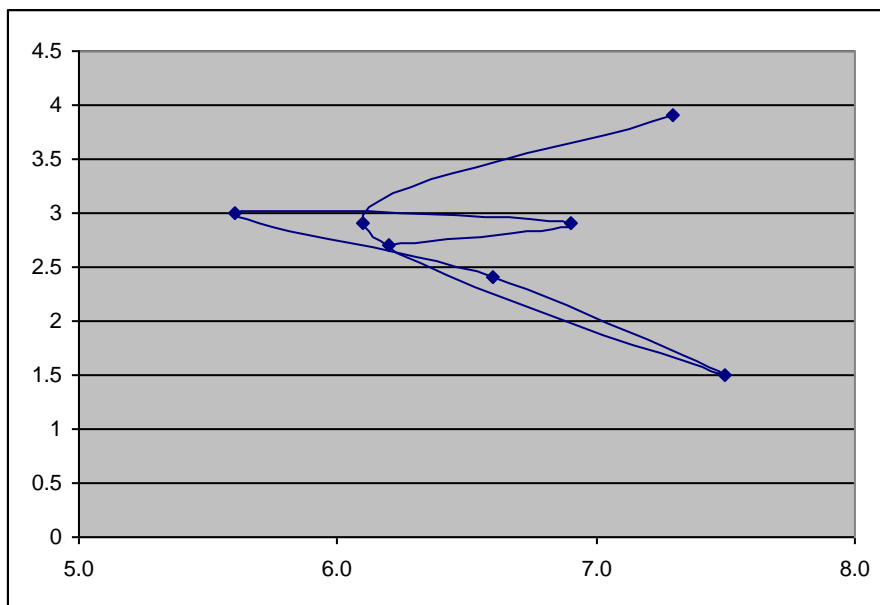
תרשים 4: שיעור המשרות הפנויות ושיעור האבטלה הממוצע 2007-2013

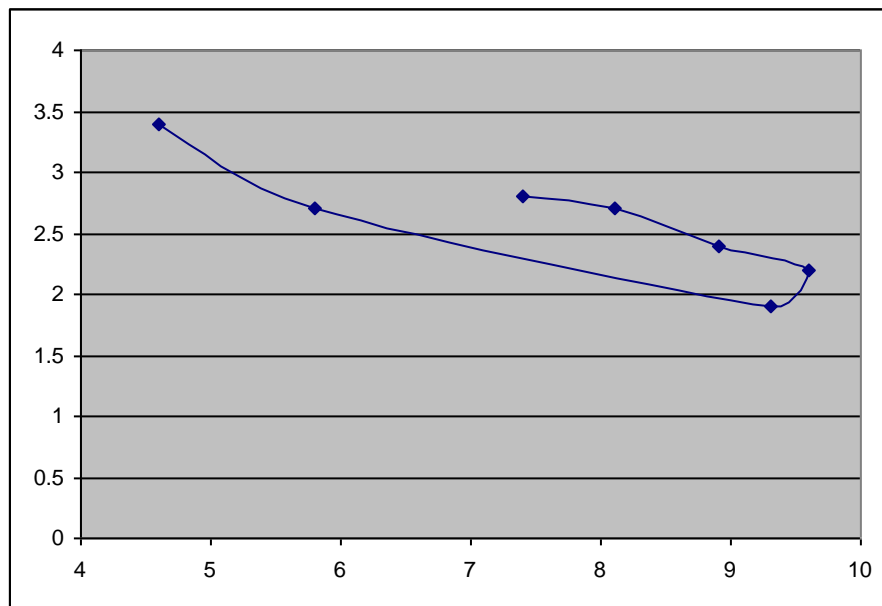
עקומת בוורידג' בינלאומית – שיעורים ממוצעים במדינות שונות 2007 - 2013

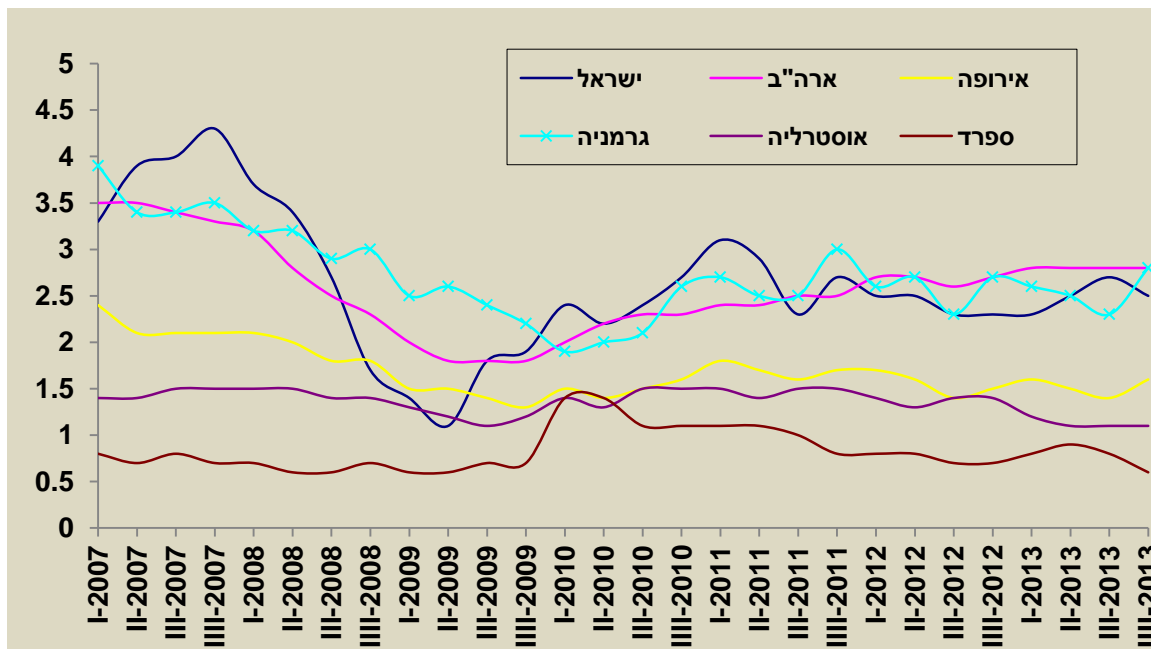
עקומת בוורידג' של המשק הישראלי 2007 - 2013

עקומת בוורידג' של המשק האמריקאי 2007 - 2013

תרשים 5: שיעורי המשרות הפנויות : 2007 – 2013

הניתוח עד כה עסק בעיקר בהשוואה של מלאי המשרות הפנויות שבמדינות השונות. נטה אותו כרגע לבחינה של הזרמים בשוק העבודה: האיושים, הפליטות ומחזור התעסוקה. האיושים מוגדרים כזרם העובדים שנקלטו ע"י העסקים בחודש האחרון והפליטות מוגדרות כזרם העובדים שנפלטו מהעסק בחודש האחרון. מחזור התעסוקה מוגדר כסכום הזרמים: איושים ועוד פליטות. ככל שמחזור התעסוקה גבוה יותר כך גמישות שוק העבודה גבוהה יותר ונראה מעבר קל יותר של עובדים מעסק לעסק ויכולת גבוה יותר של מעסיקים ועובדים להחליף משרות

אנו בוחנים את שיעורי האיושים, פליטות ומחזור התעסוקה במשק הישראלי ובאמריקאי בשנים 2001 – 2013 ברמה רבעונית. שיעור האיושים הממוצע ושיעור הפליטות הממוצע עמד במשק האמריקאי על 3.5% לחודש, לעומת 2.8% עד 2.9% במשק הישראלי. מחזור התעסוקה במשק האמריקאי עמד על 7.0% לעומת 5.6% במשק הישראלי. כלומר: אנו רואים כי באופן שיטתי הזרמים במשק האמריקאי גבוהים בכ- 25% מהזרמים במשק הישראלי.

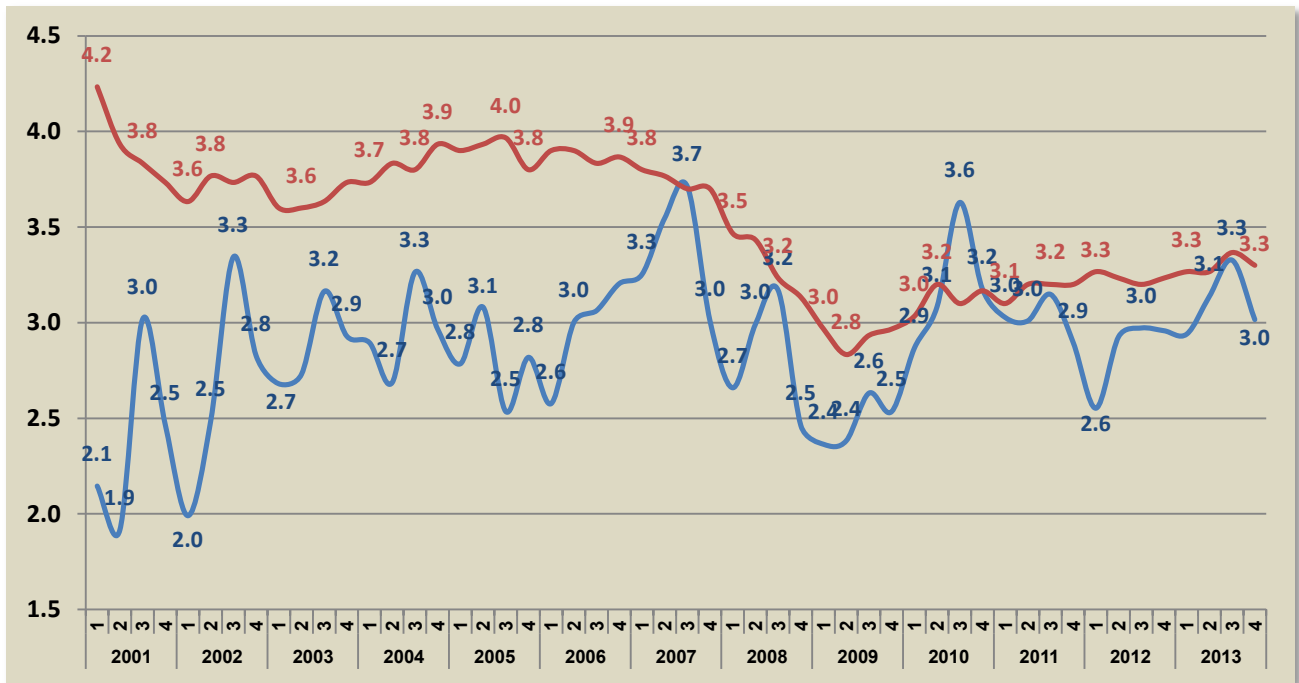
מניתוח מדוקדק יותר של הנתונים אנו רואים כי קיימות כאן שתי תקופות משנה: בשנים 2001 – 2007, לפני המשבר הפיננסי הגדול שחל בארה"ב היו ההבדלים גדולים עוד יותר. אז עמד מחזור התעסוקה הממוצע בארה"ב על 7.6% לחודש לעומת 5.7% במשק הישראלי. בשנות המשבר, שהשפיע חזק יותר על המשק האמריקאי לעומת הישראלי, ושנים לאחרי: בשנים 2008 – 2013, הצטמצם הפער, ומחזור התעסוקה במשק האמריקאי עמד על 6.4% לעומת 5.6% במשק הישראלי.

מכאן שגמישות המשק האמריקאי גבוהה יותר מגמישות המשק הישראלי, אולם המשבר הפיננסי הקטין את גמישות המשק האמריקאי, בעוד שהשפעתו של המשבר על המשק הישראלי הייתה מוגבלת יותר.

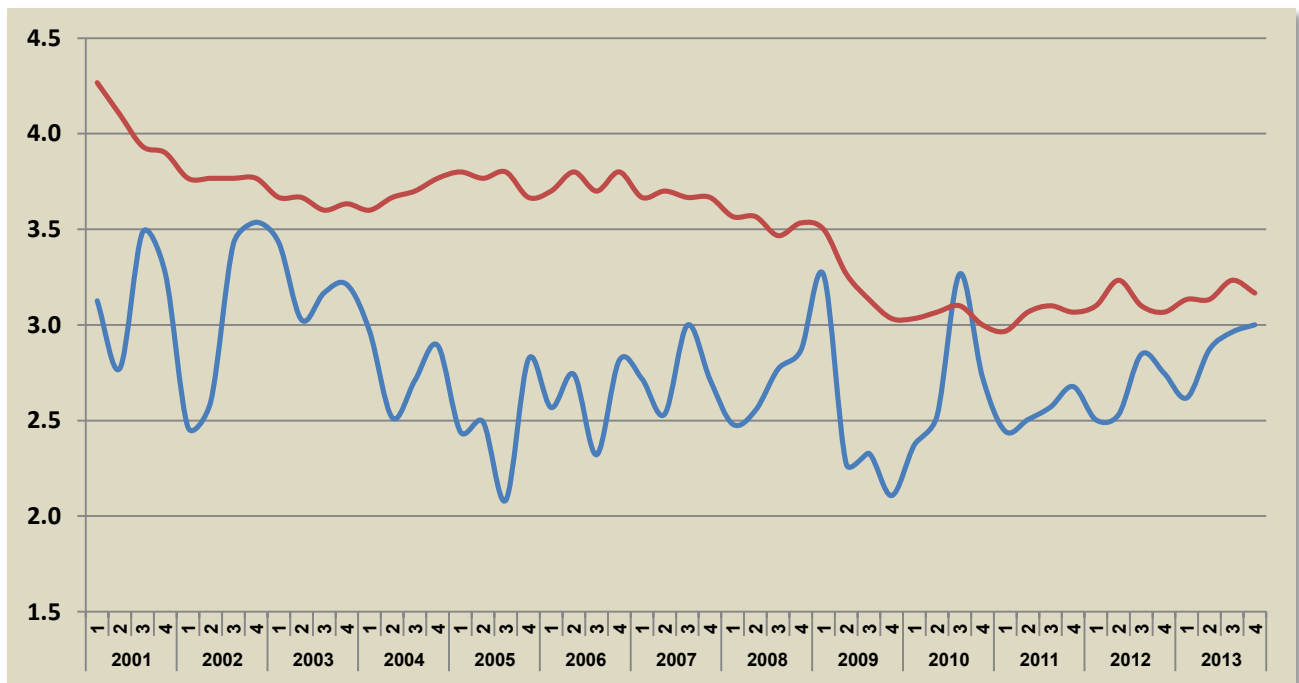
לוח 4: שיעורי האיושים, הפליטות ומאזן התעסוקה: ארה"ב מול ישראל 2001-2013

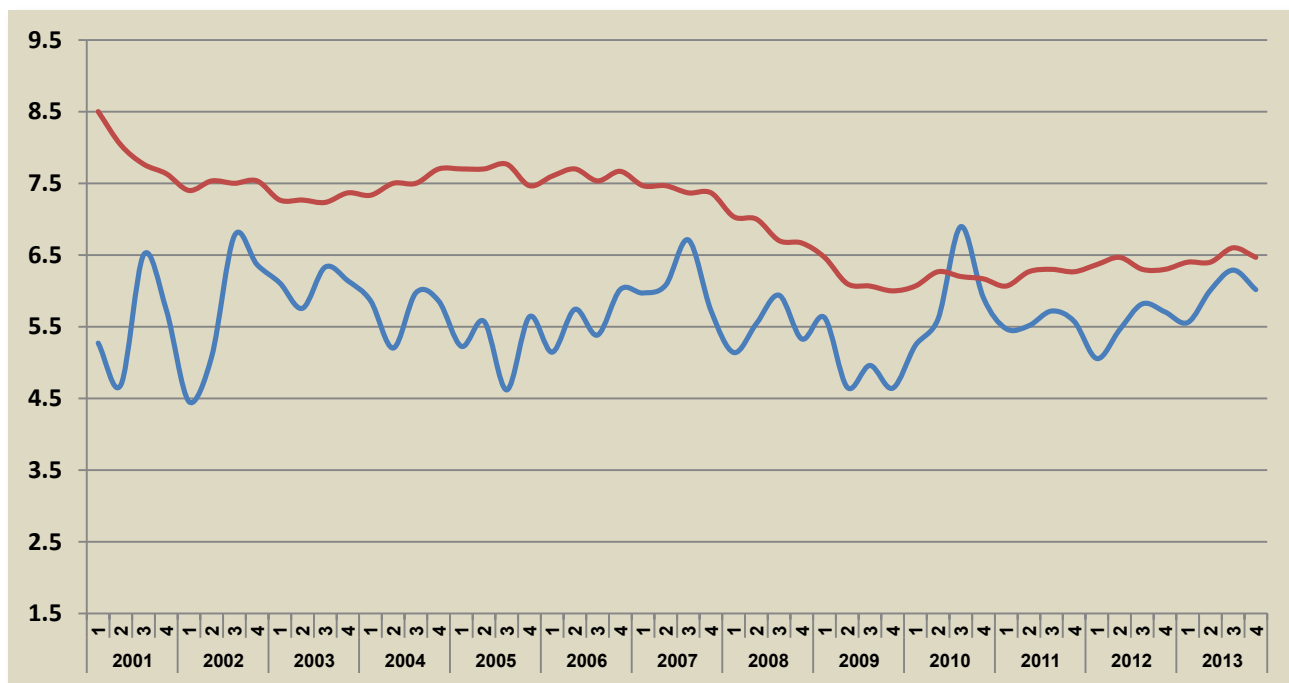
	ארה"ב			ישראל			
	מאזן	פליטות	איושים	מאזן	פליטות	איושים	
	7.0	3.5	3.5	5.6	2.8	2.9	2001-2013
	7.6	3.8	3.8	5.7	2.9	2.9	2001-2007
	6.4	3.2	3.2	5.6	2.7	2.9	2008-2013

תרשים 6: שיעור האיושים – ישראל מול ארה"ב – 2013 – 2001

תרשים 7: שיעור הפליטות – ישראל מול ארה"ב – 2013 - 2001

פרק 9: מתאם בין שעור המשרות הפנויות, אבטלה והתוצר

דרך נוספת בה בחנו את מידת ההשפעה של מחזור העסקים על המשרות הפנויות הייתה בחינת המתאם במדינות השונות בין שעור המשרות הפנויות, שיעורי הצמיחה בתוצר ורמות האבטלה. הבחינה נערכה בתצפיות רבעוניות מ-2007 עד 2013.

ברמה התיאורטית היינו מצפים למתאם שלילי בין נתוני המשרות הפנויות לאבטלה, שכן ככל שהאבטלה עולה וקיימת האטה בפעילות הכלכלית, ניתן לצפות שתחול ירידה בביקוש לעובדים ובמשרות הפנויות. מאידך היינו מצפים למתאם חיובי בין הצמיחה בתוצר והביקוש לעובדים, שכן אנו מניחים שככל שהכלכלה צומחת יותר, כך גדל הביקוש לעובדים. אולם כיון שקיים פיגור מסוים בין התגובות בשוק העבודה לתוצר, והשינויים בתוצר מקדימים בדרך כלל את השינויים בשוק העבודה, הרי שאין לצפות למתאם בו-זמני בין שני המדדים וייתכן ונראה תגובה טובה יותר של המשתנים בפיגור.

מניתוח נתוני המתאם של 12 המדינות שנבדקו ניתן לראות כי ב-9 מתוך 12 המדינות קיים מתאם שלילי בו-זמני בין המשרות הפנויות לאבטלה, כאשר ב-6 מתוך ה-12 המתאם הוא גבוה, כלומר: בין -0.7 ל-1. כאן בולטות במיוחד: בריטניה (מתאם של -0.94), ארה"ב (-0.91), האיחוד האירופאי (-0.81), איטליה (-0.75), הולנד (-0.72) ואוסטרליה (-0.71). לעומת זאת בישראל קיים מתאם שלילי אך הוא נמוך ועומד על רמה של -0.27. לעומת זאת בספרד ובגרמניה קיים מתאם חיובי של 0.6 ובפולין המתאם הוא 0.

מניתוח נתוני המתאם של הצמיחה בתוצר עם המשרות הפנויות אנו רואים כי קיים מתאם חיובי ב- 10 מתוך 12 המדינות, אולם המתאם הוא נמוך ברוב המדינות הנסקרות: ב- 6 מתוך העשר הוא נמוך מ 0.3, ובעוד 3 מדינות הוא נע בטוח של 0.3 – 0.5. בישראל המתאם הוא הגבוה ביותר ועומד על 0.6.

לוח 5: מתאם בו-זמני בין שעור המשרות הפנויות, צמיחה ושעור אבטלה במדינות נבחרות

מתאם	אבטלה, משרות פנויות	תוצר, משרות פנויות
ישראל	-0.27	0.60
אוסטרליה	-0.71	-0.05
ארה"ב	-0.91	0.13
אירופה	-0.81	0.20
בריטניה	-0.94	0.10
צרפת	-0.46	0.29
איטליה	-0.75	0.15
גרמניה	0.62	-0.05
ספרד	0.59	0.35
הולנד	-0.72	0.21
שבדיה	-0.38	0.38
פולין	-0.00	0.49

לאחר שראינו את תוצאות המתאם הבו-זמני, ומכיוון שאנו יודעים כי קיים פיגור מסוים בתגובה של חלק מהמשתנים, רצינו לבחון האם קיים גם מתאם בפיגור עבור משתנים נוספים. לצורך כך בחנו את המתאם בין שעור האבטלה לבין שעור המשרות הפנויות בפיגור. כאשר אנו מנסים לבחון האם שינוי בשעור המשרות הפנויות יכול להעיד על שינוי עתידי בשעור האבטלה. מתברר כי מימצא זה נכון עבור מרבית המדינות, וכי במרבית המדינות בהן היה קיים מתאם בו-זמני חזק בין שעור האבטלה לשעור המשרות הפנויות, היה גם קיים מתאם חזק, ולעיתים אף חזק יותר מהמתאם הבו-זמני בין שעור האבטלה לבין אחד עד שלושה פיגורים בשעור המשרות הפנויות. במיוחד בלט הדבר בארה"ב, בבריטניה, באירופה, באוסטרליה, בהולנד, באיטליה ובשבדיה. בישראל היה המתאם עם הפיגורים חזק הרבה יותר מאשר המתאם הבו-זמני.

לוח 6: מתאם בין אבטלה לבין משרות פנויות בפיגור במספר מדינות (נתוני 2007-2013)

מספר פיגורים	0	1	2	3
ישראל	-0.27	-0.50	-0.47	-0.29
אוסטרליה	-0.71	-0.69	-0.59	-0.40
ארה"ב	-0.91	-0.91	-0.85	-0.73
אירופה	-0.81	-0.87	-0.90	-0.83
בריטניה	-0.94	-0.90	-0.77	-0.60
צרפת	-0.46	-0.67	-0.78	-0.77
איטליה	-0.75	-0.81	-0.82	-0.70
גרמניה	0.62	0.53	0.52	0.53
ספרד	0.59	0.47	0.32	0.18
הולנד	-0.72	-0.88	-0.993	-0.90
שבדיה	-0.38	-0.55	-0.63	-0.60
פולין	-0.00	-0.31	-0.55	-0.70

כאמור, תוצר הוא המשתנה המקדים לשינויים בשוק העבודה, לכן בחנו כיצד שינוי היום בתוצר, מצביע על שינוי עתידי בשעור המשרות הפנויות. כאשר בחנו את המתאם בין הצמיחה בתוצר הנוכחי לשינוי העתידי בשעור המשרות הפנויות, ראינו כי במרבית המדינות השינוי העתידי במתאם הוא חיובי וגבוה הרבה יותר מאשר השינוי הבו-זמני. במיוחד בולט מתאם גבוה כזה בישראל, באוסטרליה, בצרפת, בהולנד, בפולין ובשבדיה.

לוח 7: מתאם בין תוצר לבין שעור המשרות הפנויות בפיגור במדינות נבחרות (נתוני 2007-2013)

מספר הפיגורים	0	1	2	3
ישראל	0.60	0.76	0.67	0.49
אוסטרליה	-0.05	0.27	0.63	0.71
ארה"ב	0.13	0.31	0.42	0.42
אירופה	0.20	0.30	0.42	0.53
בריטניה	0.10	0.39	0.56	0.53
צרפת	0.29	0.50	0.57	0.62
איטליה	0.15	0.33	0.44	0.52
גרמניה	-0.05	0.00	0.11	0.26
ספרד	0.35	0.20	0.06	-0.24
הולנד	0.21	0.37	0.49	0.56
שבדיה	0.38	0.47	0.60	0.73
פולין	0.49	0.61	0.55	0.49

בחלק האחרון של העבודה רצינו לבצע מספר בדיקות עומק של המתאם בין שעור המשרות הפנויות והמשתנים המקרו- כלכליים במספר מדינות. בחרנו בשלוש מדינות: ישראל, ארה"ב ואוסטרליה שבהן קיימת הסדרה העיתית הארוכה ביותר של הנתונים הרלבנטיים.

בבדיקה הראשונה ניסינו ללמוד כיצד מתנהג המתאם בין שיעור המשרות הפנויות לתוצר ושיעור המשרות הפנויות ושיעור האבטלה בתקופה של מחזור עסקים חיובי לעומת התנהגות המתאם במחזור עסקים שלילי. השתמשנו בתצפיות רבעוניות של העשור האחרון, אולם לכל משק הוגדר בנפרד מהו מחזור העסקים החיובי ומהו מחזור העסקים השלילי, תוך התאמה למחזור העסקים באותה מדינה .

לוח 8: מתאם בין תוצר למשרות פנויות במחזור עסקים חיובי ומחזור עסקים שלילי בעשור האחרון

מחזור עסקים שלילי			
מתאם בין משרות פנויות לתוצר 0 עד 3 פיגורים/אבטלה 0 עד 3 פיגורים			
	אוסטרליה	ארה"ב	ישראל
תוצר	0.78 - 0.73	-0.63 - 0.61	-0.33 - 0.15
אבטלה	0.8 - 0.32	-0.90 - 0.67	-0.13 - 0.07
מתאם בין משרות פנויות לתוצר/אבטלה עד 3 פיגורים			
	אוסטרליה	ארה"ב	ישראל
תוצר	0.89 - 0.77	-0.94 - 0.78	-0.43 - 0.27
אבטלה	0.83 - 0.63	-0.93 - 0.67	-0.61 - 0.45

מהנתונים אנו למדים כי קיימת התנהגות שונה של המתאם בין התוצר לשיעור המשרות הפנויות בתקופה שלילית של מחזור העסקים לעומת תקופת הגאות: בתקופה השלילית המתאם הנו זמני וזה של 1-3 פיגורים, בתוצר ומשרות פנויות, הינו אפסי ולעיתים אף שלילי. נתונים אלו נכונים לארה"ב ולישראל. באוסטרליה לעומת זאת מצאנו מתאם חיובי. עם זאת חשוב להדגיש כי באוסטרליה כמעט ולא היה מחזור עסקים שלילי בעשור האחרון כך שהיכולת ללמוד שם על מחזור חיובי ושלילי היא מוגבלת למדי.

אם בוחנים את המתאם של נתוני המשרות הפנויות והאבטלה בתקופה של מחזור עסקים שלילי, אנו למדים כי במקרה זה, ההתנהגות סבירה יותר אם כי לא אחידה. בארה"ב ובאוסטרליה אנו מוצאים מתאם שלילי כצפוי, אך לעומת זאת בישראל אנו מוצאים מתאם אפסי.

לעומת זאת בתקופה של מחזור עסקים חיובי אנו מקבלי תוצאות אחרות. כאשר אנו בוחנים את המתאם של המשרות הפנויות ומחזור העסקים אנו מוצאים כי המתאם הינו חיובי ולעיתים אף חזק. זאת במיוחד בארה"ב ובאוסטרליה, ומעט פחות בישראל. ניכר בברור כי התוצאות שונות מאלו של מחזור העסקים השלילי והמתאם הוא בכיוון אותו היינו מצפים לקבל.

גם כאשר אנו בוחנים את המתאם בין משרות פנויות לאבטלה אנו מקבלים מתאם שלילי וחזק יותר בשלושת המדינות, בתקופת מחזור העסקים החיובי בהשוואה למתאם בתקופת מחזור העסקים השלילי.

מכך אנו למדים כי כאשר התוצר נכנס למחזור עסקים שלילי יקח זמן עד שנוכל לראות את התגובה במשרות הפנויות. וגם כאשר ייצא המשק ממיתון, לא נראה זאת בתחילה בנתוני המשרות הפנויות. אולם ככל שמעמיק מחזור העסקים החיובי, גובר הלחץ של הביקוש לעובדים בשוק העבודה, ועל כן בתקופה זאת קיים קשר הדוק הרבה יותר בין המשרות הפנויות לתוצר. ראוי גם לציין כי היכולת שלנו ללמוד על מחזור עסקים שלילי

מוגבלת מהיכולת ללמוד על מחזור העסקים החיובי, שכן תקופות מיתון נוטות להיות קצרות יותר מתקופות גאות ועל כן בסיס הנתונים שלנו לגביהם מוגבל.

משרות פנויות וייצוא

בדיקת העומק השנייה שערכנו הייתה של הקשר בין משרות פנויות ליצוא. היינו מצפים שבמשקים קטנים ופתוחים כמו במשק הישראלי, קיים משקל משמעותי של היצוא בתוצר, והוא נחשב לקטר המוביל של המשק לצמיחה. במשקים כאלה יתקיים קשר הדוק בין היצוא למשרות הפנויות כך שגם כאן, כמו התוצר, היצוא הוא המשתנה המוביל, ועלייה ביצוא תוביל לעלייה במשרות הפנויות תוך מספר רבעונים. ראוי לציין כי במשתנה זה של הייצוא, קיים הבדל משמעותי בין המשקים שבהשוואה: בעוד שבישראל היצוא מהווה למעלה כ- 37% מהתוצר, בארה"ב הוא מהווה רק 12% מהתוצר ובאוסטרליה כ- 20%.

לוח 9: מתאם בין יצוא למשרות פנויות בעשור האחרון

מספר פיגורים	ישראל	ארה"ב	אוסטרליה
0	0.42	0.28-	0.83
1	0.29	0.25-	0.78
2	0.19	0.25-	0.73
3	0.13	0.27-	0.68

מהנתונים אנו למדים כי רק בישראל ובארה"ב מתקיים קשר חזק יחסית בין היצוא למשרות הפנויות כאשר המתאם עומד על כ- 0.4 בישראל ועל כ- 0.8 באוסטרליה. בעוד שבארה"ב המתאם הוא שלילי ועומד על כ- 0.25-. ממצא זה אינו מפתיע, שכן בישראל ובאוסטרליה יש ליצוא חלק מהותי בצמיחה של המשק והוא הרבה פעמים מהווה גורם המוביל את המשק לצמיחה, ואילו בארה"ב תרומתו של היצוא הינה מוגבלת יותר והצמיחה במשק הינו מוטת צריכה פרטית.

פרק 11: הבדלים ענפיים בין המתאם של משרות פנויות ותוצר

הבדיקה האחרונה שערכנו הייתה של המתאם הענפי בין תוצר למשרות פנויות בישראל, בארה"ב ובאוסטרליה. לצורך זה השתמשנו בתוצר או במדדי פדיון לפי הענפים המרכזיים המרכיבים את התוצר ואת המשרות הפנויות של כל מדינה שהם: בנייה, תעשייה, מסחר, שירותים עסקים ותחבורה ותקשורת. המתאם נבחן בנתונים רבעוניים למשך העשור האחרון. כדי לקבל את המתאמים הגבוהים ביותר השתמשנו במתאם בין משרות פנויות בשני פיגורים לעומת תוצר בו-זמני. מהנתונים אנו רואים כי בישראל קיימת תופעה מעט משונה, כאשר המתאם בין המשרות הפנויות לענף הבנייה הוא שלילי בעוד מרבית המתאמים האחרים הינם חיוביים ברמות של 0.3 עד 0.6. המתאמים החזקים ביותר קיימים בענפי המסחר (0.56) ובענפי התעשייה והשירותים העסקיים. באוסטרליה קיים מתאם חיובי וחזק מאוד בין התוצר למשרות הפנויות בשני פיגורים בכל הענפים והוא עומד על 0.79 – 0.86. ואילו בארה"ב בולט הענף היחידי בו קיים מתאם חזק יחסית בין התוצר למשרות הפנויות הינו ענף הבנייה (0.59) בעוד בשאר הענפים המתאם הוא אפסי ולעיתים שלילי.

לוח 10: מתאם בין משרות פנויות בשני פיגורים לעומת תוצר בו זמני – ענפים כלכליים שונים בעשור האחרון

	אוסטרליה	ארה"ב	ישראל
בניה	0.79	0.59	0.29-
תעשייה	0.85	0.19	0.44
שירותים	0.86	0.12-	0.43
מסחר	0.84	0.33-	0.56
תחבורה ותקשורת	0.85	0.09	0.33